

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 «
Helyben hárhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 «
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, október 20.

Apponyi a helyzetről.

(P.) Nemes egyszerűség, de egyszersmind imponáló öntudat jellemzi Apponyi jászberényi beszámoló beszédét, amit elolvassván, bizonyára nagy megnyugvással és jól eső érzéssel fogad minden elfogulatlanul gondolkozó ember, aki nem a handabandákra hallgat, hanem a reális valóság után itéli meg a helyzetet.

A nagy jelentőségű beszéd két részre oszlik. Az egyik a közel multra — a nemzeti kormány eddigi működésére — a másik a jövőre vonatkozik.

Első sorban természetesen a saját miniszteri működéséről szólott Apponyi; s noha itt valóban purtán szerénységgel, minden szinezés nélkül, mondhatni szűkszavuan beszélt, mégis annyi örvendetes tényről, annyi jogos igény és régi óhajlás kielégítéséről számolt be, hogy tulzás nélkül megállapíthatjuk, hogy a vallás és közoktatási tárca olyan lelkiismeretes, hivatott és hű sáfár kezében van, amelyben még aligha volt. E részben elég csak két dologra hivatkozni. Egyfelől arra, hogy mikor pár évvel ezelőtt Apponyi hivatalba lépett, a vallás és közoktatási tárca költségvetése mindössze 53 millió koronára rugott, s az ma már

közel 90 millió koronára emelkedett; tehát kulturális és népnevelési célokra majdnem kétszer annyit fordítunk ma, mint amennyit arra a liberális rendszer szűkkeblűsége juttatott. Másfelől pedig ott van az egyházi ügyek rendezése, a melyet szintén Apponyi buzgó lelkiismeretessége juttatott dülőre.

Ő készítette ugyanis el az új kongrua törvényt, továbbá a katolikus autonómiairól és a protestáns egyházak dotációjának becikkelyezéséről szóló javaslatokat, s munkába vette a zsidó egyház organizálását. Ime tehát az az államférfi, akit oly sokszor vádoltak felekezeti velleitásokkal, minden vallásfelekezet jogos igényét, a teljes jogegyenlőség alapján, kielégíti, a régi sérelmeket orvosolja, a korszerű kívánságokat teljesíti, évtizedek mulasztását pótolja, s ily módon kétségkívül biztosítani fogja a felekezeti békét. Már pedig ha valaha, úgy éppen most van erre a legnagyobb szükség, amikor lépten-nyomon látjuk azt a hazafiatlan törekvést, hogy a nemzet egységét és összetartását, a felekezeti féltékenység fölkelése által megbontsák. Amikor tehát Apponyi ezt a lappangó veszedelmes tüzet bölcs, igazságos és korszerű alkotások által elfojtja, akkor valóban megbecsülhetetlen szolgálatot tesz a nemzeti ügynek; s ha egyebet nem tett volna és nem tenne, magában véve ez is

maradandó emléket biztosítana nevének.

A összkormány működését szintén számokkal és kézzelfogható eredményekkel illusztrálja Apponyi, midőn rámutat arra, hogy a mostani kormány, rövid pár esztendei hivataloskodása alatt, 256 millió koronával emelte a hasznos kiadásokat, amelyek mind produktív, továbbá szociálpolitikai és kulturális célokra fordítottak; tehát ez a kormány mondhatni rohamléptekkel visz előre bennünket a fejlődés és előrehaladás útján; és pedig anélkül, hogy a közterheket — a pálinka adó kivételével — emelte volna, sőt az ugynevezett fejadó és a családtagok adójának eltörlésével az egyenes adót még le is szállította.

A jövő számláján egész sereg alkotást tüntet föl Apponyi, amelyek mind a civilizációt és közgazdasági fejlődést szolgálják. De különösen ki kell emelnünk egy aktuális kérdést, nevezetesen Bosznia és Hercegovina bekebelezésének ügyét, a melyre nézve Apponyi erőteljesen, s ugyszólván a perfekt bizonyosság hangján jelentette ki, hogy ezekre az országokra a magyar korona jogát a kormány föltétlenül megvédi és érvényesíti. Szintén a jövő problémái közé tartozik a választási reform kérdése, a melyre nézve bizonyára minden higgadtan gondolkozó hazafi helyesli Apponyinak azt a meghatározását, hogy a demokratikus alapot

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A kigyóbüvölő.

(Vége.)

A szudáni lány megállott a katoná előtt, oly közel, — hogy érezték egymás forró leheletét.

— Én értem jössz ide, vagy a kigyót nézni esténként?

A fiatal ember szerette volna karjai közé kapni a leányt felelet helyett. Nem tehette. Egy pár arab ugys figyelni kezdett már rájuk s úgy tetszett előtte, mintha Abd-el-Kermen izzó tekintete is felé villanna néha.

— Te érted jövök ide, Khalila, minden este, nem a kigyóért, — felelte a lánynak. — Hisz tudod jól, hogy szeretlek nagyon. Minden este megkerdezed s én mindig ugyanezt válaszolom.

A fekete lány komolyan bólintott.

— Tudom, és én is szeretlek.

— Hát akkor miért nem engedsz veled menni, mikor innen haza mégy?

— Nem merem, — válaszolt a lány. — Azt mondják az öreg asszonyok, hogy a fehér emberek érintese veszedelmet hoz a néger lányokra, meg Abd-el-Kermen is azt mondta, hogy megfojt.

A katoná suttozva kérte:

— Khalila, ne félj az öreg embertől és ne hallgass a vén asszonyokra. Szeretlek.

Nagy kék szemei édesebben, szerelmebben könyörögtek szavainál. A lány gyönyörködve nézte:

— Jó, — válaszolt röviden. Most eredj el, mert a többiek néznek és várj meg a nagy kapu mellett, ahol a vásárosok a városba szoktak jönni. Abd-el-Kermen itt marad sokáig s egy darabig még nekem is itt kell maradnom. Ha megettem a »kusz-kusz«-t (rizs-féle eledel) és ittam kávét, én is megyek.

Rámosolygott a katonára, édesen, természetesen, ahogy az érzése sugta s odament gyékényén heverő gazdájához. Leült mellé, hanem ahogy az simogatni kezdte vállait, odább húzódott.

Abd-el-Kermen nem szólt, csak utána né-

zett a most távozó katonának, hosszan, gyűlölettel fenyegetően.

A kábító szer hatását legyőzte benne féltékenysége s amikor az előbb a lány beszélgetett a katonával, figyelte őket. A gyanú fölébredt benne s féltékenysége kitaláltatta vele, miről beszélnek.

Bú-Denib kőfalaitól körülbelül ezer lépésnyire, a Mekchara-folyócska partján van egy sátor.

Barna, teveszőrből készült erős szövésű pokróc a tető s négy alacsony karóra van huzva, melyekről erős redőket képezve hull alá a földig. Közepén magas pózna csucsosítja ki, úgy, hogy a sátorban fent állva is mozoghat a belépő.

Itt lakik Abd-el-Kermen, a szudáni lánnyal s kigyójával.

A lány egyike Sudán legszebb lányainak, a kigyó egyike Sudán legölőbb mérgű hüllőinek, s maga pedig egyike az afrikai égs legzenvedélyesebb, legféltékenyebb négerének.

A folyócska halk mormolása elfojtja léptei zaját, melyet okoz egy-egy könnyen guruló

Bámulatba ejt mindenki amit cégünk az idény beálltával női divat szövetekben **46, 63. 82 kr.-ért árusít**

Klein Testvérek legnagyobb forgalmu divatáruhaza Nagyvárad

kizárólag Zöldfa-utca elején, fiók üzletünk helyben nincs.

nem megtagadni, hanem kiszélesíteni akarjuk, de úgy, hogy a hirtelen zökkenést tompítsuk, s ebbe a radikális reformba a folytonosság gondolatát belevigyük és az egyéni jog mellett még biztosítjuk az összeség azon jogát, hogy ésszerűen kormányoztassék, s a nemzet azon jogát, hogy megmaradjon magyar nemzetnek.

A jobb jövő reményességét rendkívül érdekesen, de egyszersmind megkapóan támasztotta fel Apponyi a nemzetben, midőn arra mutatott rá, hogy attól, hogy a nemzeti törekvésekkel szemben a nemzetközi szociálisták, a nemzetiségi politikusok és a Nagy-Ausztria fanatikus hívei szövetségre léptek — nem kell megijednünk, sőt örvendnünk kell rajta, mert az ilyen szövetség annak bizonyossága, hogy: »közeledünk a nemzeti megerősödés politikájának végleges diadalához.« S ennek bővebb bizonyására nagy határozottsággal hangoztatja Apponyi, hogy: »a lefolyt két év nem volt meddő ebben az irányban sem, hogy mind bensőbbé váljon az összhang király és nemzet között.«

Nos, ha ez így van — pedig Apponyi szavában bizonyára megbízhatunk — akkor a jászberényi beszámoló rendkívül kellemes és igazán szebb jövővel biztató hírt hozott a nemzetnek. Akkor ám hadd vonuljon föl ellenünk az a sokat emlegetett »ellenkoalíció«, bátran nézhetünk a szemébe minden aknamunkának s nyugodtan megvárhatjuk az események természetes fejlődését; mert a királlyal egyetértésben lévő magyar nemzet semmiféle ármány soha le nem győzheti.

Wekerle a királynál. *Wekerle* miniszterelnök délelőtt 11 órakor külön kihallgatáson a királynál volt. A kihallgatás egy teljes óráig tartott. Hír szerint ma kapott volna *Wekerle*

végleges választ a választói törvény dolgában. Félhivatalosan azt jelentik, hogy *Wekerle* folyó ügyekről reterált.

Az osztrák válság. Abban a ritka látványban van részünk, hogy az osztrák válság szálait most Budapesten bogozzák ki. Báró *Beck* osztrák miniszterelnök ma korán reggel tanácskozást folytatott *Aehrenthal* külügyminiszterrel és azután 10 órakor fél óráig kihallgatáson jelent meg a királynál. Annyi kiszivárgott, hogy nem lesz általános válság Ausztriában és a kabinetet valahogy az év végén együtt tartják.

Apponyi beszámolója. Apponyi Albert gróf miniszternek Jászberényben tartott beszámolója igen élénken foglalkoztatja a politikai köröket. A beszámólóról minden tekintetben a legnagyobb elismeréssel beszélnek. Hivatalosan a beszámolót úgy tekintik, mint a nemzet hivatott szószólójának beszámolóját. Azt hiszik, hogy az elmondottak sokban hozzájárulnak a helyzet tisztázásához.

A delegációkból.

A magyar delegáció ma tartotta az első érdemleges ülést. Tíz órára tűzték ki, de tegnap úgy rendelkeztek, hogy elég korán lesz tízenegy órakor is. Ma azután fél 12 óra is elmúlt, mikor gróf *Zichy* Tivadar megnyitotta az ülést.

A külügyi költségvetés van a napirenden de az érdeklődés igen gyér s a közös miniszterek közül is többen az osztrák delegáció ülésén vannak. A karzatokat viszont szép hölgyközönség szállta meg.

Az elnök: Jelenti, hogy az összes albizottságok letárgyalták az előterjesztéseket.

Vinkovics Bozsó: Horvát nyelven mentelmi sérelmet jelent be, mely azzal érte, hogy a károlyvárosi törvényszék terhelt gyanánt megidézte olyan ügyben, melyre nem adta ki a képviselőház.

Az elnök: Horvátul beszél, én nem értem jól, miután kijelentette, miről szól, feltetem az ügyet a képviselőházhoz.

Nagy Ferenc: Vinkovics azt mondta, hogy most Horvátországban egyáltalán nincs érvényben jog.

Az elnök: Rendreutasítja Vinkovicsot.

Tuskán Gergely: Szólásra jelentkezik. — (Nagy zaj. Felkiáltások: Üljön le! Nincs joga beszélni.)

Az elnök: Napirend előtt csak Vinkovics delegátusnak adtam szólásra engedélyt, a bizottsági tag az tehát nem beszélhet.

Gróf Thoreczkay Miklós előadó: Elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Rakovszky Béla: Az angolok balkáni aspirációjáról beszél, ugylátja, hogy a helyzetet Anglia bonyolítja, hogy olymódon lekötölezzék magának és így elterelje a figyelmet Egyiptomról és Cyprisről, amelyek pedig vannak olyan becses török birtokok, mint Bosznia. Az annexió mint ilyen csupán egyszerű befejezése a harminc éves munkának, vita tárgyává csupán annyit lehet tenni, vajjon a jelenlegi politikai helyzet alkalmas volt-e ezen akció keresztülvitelére. Kényszerítő körülményekről abszolút szó sem volt. A szerb fészkelődésekről szólt ezután. Mit gondol Szerbia, hogy Boszniát mi harminc éven át azért érleltük, hogy most amikor végre kultur állapotokat teremtettünk ott, át fogjuk azt engedni annak az országnak, amely a királygyilkosok hazája és a hol az anarchia rendszerré vált. A költségvetést elfogadja.

Szemere Miklós: Szerbiával foglalkozik. Kár tünni a szerb fészkelődéseket. Rájuk kell ütnünk, még mielőtt vakmerőbbekké lesznek, annak is pre potens szomszédjaink. A maga részéről a leghelyesebbnek tartaná, ha Szerbia bolgár lakta vidékeit Bulgáriához csatolnák, Belgrádot pedig foglaljuk mi el. Ilyen radikális mód nélkül, csak kiszámíthatatlan veszélyeknek tesszük ki magunkat. A költségvetést elfogadják.

Nagy Ferenc: Nagy elismeréssel szól a

kavicsra lépve. Pedig vigyázva, lopva, lassan halad, hogy el ne árulja közeledését. Az első negyedben járó hold csak halavány világosságot áraszt a földre. Gyenge fénye nem elég bevilágítani az égboltozatot se. A firmamentum kék alapszíne is setét, csak a csillagok ragyognak, sziporkáznak, mintha elpattanni készülő rakéták lennének. A Mekhara-folyócska lassu morajához oly szép kíséret a feltámadt éjjeli szél, ahogy a pálmafák erős ágai közt tova surran. Leszáll a bokrok közé, megzizegteti leveleiket s aztán egymásra hajtja a nap hevétől félig száradt füveket, mikor keresztülfeng rajuk olyan subogással, mintha valaki hosszan, mélyet sóhajtaná. A kunyhó sötét formája erősen kiválik a könnyező pálmák karcsu szilheteteiből s Abd-el-Kermen lábujjhegyen, lélekzetfojtva közeledik felé.

A féltékenysége hozza.

A kunyhó előtt megáll. erős nézésű fekete szeméit rámereszti a szőnyegajtóra, mintha keresztül akarna látni rajta.

Keze egy pillanatra görcsösen fogja tőre markolatát s eltorzult fekete arcán szinte

vonaglanak az izmok dühében. Hanem a következő pillanatban elereszti a tört. Arcán a dühtől összehuzott izmok elernyedtek. Mosolyogni kezd. A vérig sértett félvad ember kegyetlen mosolya fut át arcán s ez rettenetesebb a düh minden más kifejezésénél. A vele hozott kosarat lassan, vigyázva lehelyezi a földre, aztán egy pillanatra megáll hallgatózni.

A sátorból halk, elfojtott suttogás hallatszik, meg-megszakítva, mint mikor két szerelmes beszél egymásnak bolondos, édes dolgokat s közbe-közbe csókot kér, ad és kap.

Abd-el-Kermen nyelvét harap, hogy ne csikorgassa fogait rettentő indulatában.

Egyszerre hirtelen, gyorsan, amilyenre csak a végtelenség fokozott féltékenység képesíti az embert, felrántja a sátor szőnyegajtóját, s a felnyitott tetejű kosarat behajítja. Azután visszagrik néhány lépésnyire s törét kihuzva vár, szeméit a sátorra függesztve.

Odabent csend, néma, halálos csend.

Hirtelen magas, éles sziszegés hallatszik. Abd-el-Kermen mosolyogni kezd.

— A kigyó...

Rögtön utána borzalmas, kétségbeesett sikoly hangzik s vele együtt iszonyu, halálfélelmes ordítás.

A következő pillanatban egy alak fut ki a sátorból s elrohan mellette veszett gyorsasággal, mintha üldözött rossz szellem volna. Abd-el-Kermennek nincs ideje törét használni; a rohanó katona pár pillanat alatt beleolvad a sötét éjszakába. Abd-el-Kermen belép a sátorba. A szőnyegágyon hánytörög a szép fekete lány, jobb karja körül a kigyóval, mely most másodszer mar fiatal, kemény husába.

— Pár perc múlva meg fog halni s el fognak érte jönni a rossz szellemek — susogja a néger s aztán, ahogy a mérgét kiadott kigyó lassan lefejtett a megharrapott karról és ellustulva, mozdulatlanul pihent a szőnyegen, reálépett és szétaposta fejét.

— Ha Khalila nincs többé, téged se akarlak.

... Az öreg asszonyoknak igazuk volt. Az európai férfi szerelme veszedelmet hozott a szegény kis lányra.

Legioner.

Gerstenbrein Tamás és Társa

szobrász és kőfaragó mester

Nagyvárad, Rákóczi-út 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagy raktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador Siremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyssintén régi sírboltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely =
s i r k ő g y á r.

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Közponi iroda Nagyszében Fleischer u. 17.

Fióktelepek:

Déva. Kolozsvár. Bánpatak

külgyminiszter politikájáról. Majd szól arról, hogy az új török politikát nekünk támogatnunk kell.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága délelőtt tíz órakor ülést tartott s hitelesítette az előadó jelentését.

Az osztrák delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt tíz órakor ülést tartott, melyen a hadügyi budget tárgyalását folytatta.

Schönaich hadügyminiszter reflektált az előadónak arra a vádjára, hogy a delegációnak a legénységi zsold emelésére vonatkozó határozatait nem teljesítették. Ilyen határozatról nem tud s különben is az erre vonatkozó kísérlet megtört a többi miniszter ellenállásán. A legénység reggelijére ezentul napi 5 fillért fordítanak, amivel biztosítják, hogy tápláló ételt kapnak.

Kozlovski eladó tudomásul veszi ezt a nyilatkozatot.

A Balkán-bonyodalom.

Nyolcvan mozdony tűtve van.

A hadvezetőség, úgy látszik, minden eshetőségre készen van. Bárha a békés hírek most sürűbben szállingóznak, a mozgósítás előkészületei nem szünetelnek.

A budapesti állomásfőnökség tegnap reggel parancsot kapott, hogy minden pillanatban legyen kész egy egész hadtest elszállítására.

Az állomásfőnökség ezt a parancsot alig néhány óra alatt végrehajtotta. Ma már a rákosi rendező-pályaudvaron nem kevesebb, mint nyolcvan vonat áll készen elindulásra. Valamennyi elé befűtött mozdony van fogva.

Természetesen, ezek a nagyarányú intézkedések megzavarták a vasut rendes üzletmenetét. Különösen a teheráru közlekedés lebonyolítása ütközik nehézségekbe.

Szerbia lecsendesedik.

Törökország és Bulgária az utolsó percben meggondolták magukat és elhatározták, hogy a konfliktust nem karddal, hanem békés tárgyalásokkal igyekeznek megoldani. Tegnap már Belgrádban is békésebb volt a hangulat és a szerb kormány erélyes rendszabályokat léptetett életbe a rend fenntartására és az osztrák és magyar kereskedők védelmére. A szerb miniszterelnök az osztrák-magyar követésen sajnálkozását fejezte ki a vasárnapi zavargások fölött és megígérte, hogy a kereskedők kárát meg fogja téríteni. Boszniában is teljes a nyugalom és ma hivatalosan is megcáfolják azt a hírt, mintha Hercegovinába montenegrói bandák törtek volna be. Mai távirataink a következők:

Konstantinápoly, okt. 20.

Kimail pasa nagyvezér a »Jeni Gazette« szerkesztője előtt kijelentette, hogy most már nem hisz a konferencia megtartásában. Nincs is

szükség rá. Törökország majd maga is rendbe jön Bulgáriával.

Zimony, okt. 20.

A dunai monitorok parancsot kaptak, hogy gyakorlataikat szüntessék be s álljanak készen, hogy még ma Belgrád elé vonuljanak. Ha az éj folyamán a tüntetések megismétlődnek: a monitorok, újabb parancsot be sem várva, körülzárják Belgrádot.

Latkóczyi Brémában van.

A kipattant botrány nagy hullámokat vet. Hogy a főtettes megkerült, körülötte száguldozik a föltevés és a kombinációk sokasága. Beszélnek arról, hogy a nagy titoknak Latkóczy csak egyik epizódja.

Azt beszélnek, hogy nemcsak egy patikajogról s nem is patikajogról van szó s nemcsak Latkóczy, hanem mások ellen is tart a nyomozás. Beszélnek arról, hogy egy nő házalt egy ajánlólevéllel. Ezt a levelet a rendőrség meg is kerítette. Beszélnek, sőt egyik lap állítja, hogy szerb fegyverekről is szó van, amit a letűnt korszakban szállítottak volna.

Igen érdekes ebben az ügyben *Boda Dezső* főkapitány véleménye, ki elejétől fogva szinte személyesen vezette a vizsgálatot.

— Ugy látom, — mondotta ma reggel a főkapitány, — hogy a lapok nagyrésze azt kutatja és firtatja, vajjon nem-e voltak Latkóczy-nak *büntársai*? És ha voltak, hát kik azok? Erre én annyit felelhetek, hogy a rendőrség, nyomban a vizsgálat befejezése után, az összes aktákat a belügyminiszteriumba terjesztette föl, a célból, hogy ott folytassák a vizsgálatot, ha ugyan annak helye van. Én azt hiszem, hogy Latkóczynak *nem voltak* *büntársai*. Ő »in sich« dolgozott. Elfogadta a pénzt, de aztán nem adta oda senkinek. — Legföljebb annyit tehetett meg, hogy úgy futtában, baráti tanácsban megemlítette az ügyet egyik másik régi belügyminiszteriumi ismerőse előtt.

Latkóczy Amerikába utazott!

Latkóczy e pillanatban minden valószínűség szerint már hajón ül és utazik Amerikába. Tegnap arról értesültek budapesti ismerősei, hogy Brémában van és ott várja a Newyork felé induló hajót.

Amerikában fog letelepedni és ott éli hátralévő napjait. Anyagi gondoktól nem kell félnie, mert annyija van, hogy a szükségétől nem kell tartania.

A régebbi üzletek.

Nyilván a Kretz Ferenc indiszkréciója terjesztette el a hírt azoknak a megfizetett kijárásoknak is, amelyekre Latkóczy Imre az utolsó években sikerrel vállalkozott, még pedig jobbára neves s előkelő fővárosi ügyvédek asszisztenciájával. Már a patikabotrány kipattanása előtt is sokan tudták, hogy a főváros tanácsa és az egész fővárosi közönség haogos

tiltakozása ellenére koncessziót tudott szerezni a belügyminiszteriumtól a szerencsenutcai mulatónak. Ugyancsak ő vonatta vissza néhány hét múlva azt a belügyminiszteri rendeletet, amely egyik-másik sósbor-szesz-fajtát kiirtotta volna a piacról.

De úgy látszik, hogy maradt Latkóczynak egy olyan üzlete is, amely még nincs végképp lebonyolítva. A nyári hónapokban árlejtsést hirdettek ugyanis a Károly-körúti nagytrafikra, amelynek régi tulajdonosa meghalt. Sokan pályáztak, de talán még többen visszariadtak, amikor az érdekelt körökben híre kelt, hogy kár a bélyegért, mert egy nagy befolyású kegyelmes ur már megszerezte valakinek pénzért a gazdátlan nagytrafikot. Persze, akkor még ki is hirdették a pályázatot, a melyről most se tudjuk bizonyosan, hogy el van-e döntve. Csak annyit mondanak teljesen kétségtelennek az információink, hogy Latkóczy Imre a Károly-körúti nagytrafik megszerzéséért harmincezer koronát követelt, a melyet állítólag egy nyitrai kereskedő szabályszerű nyugta ellenében a kezéhez is juttatott. A pályázat még nem intéződött el, a patikabotrány elcsattanása után ez a harmincezerkorona üzlet is végképp dugába dőlt.

Bihar contra Békés.

Vita egy határhid fölött.

Békés és Bihar megyék határán van egy rozoga hid, az úgynevezett *remetei* hid, amely a két vármegye és a kereskedelmi miniszterium között sok bonyodalomra ad okot. A kereskedelmi miniszter egész deputációt mozgósít tisztikarából — helyszíni és egyéb szemlére; de ezt megelőzőleg is annyit felülvizsgáltat és közigazgatásilag bejártat, hogy az utiköltsége már régen kifutotta volna akár egy új hid árát. Vége meg volna a hid, akkor meg Bihar megye tiltakozik: nincs pénze a hid renoválására.

A vitás ügy állásáról az alábbi részleteket adjuk:

Már évekkel ezelőtt meg volt a közigazgatási bejárása a remetei hidnak, amelyet akként terveztek újra építeni, hogy az e célra szükséges összeget részben az érdekelt ármentesítő társulatok, részben az állam és 20—20 százalékos hozzájárulással a két érdekelt vármegye fedezi. Am az ármentesítő társulatok a költségmegállapítás ellen a közigazgatási bírósághoz felebbeztek, amely úgy döntött, hogy a hid-építés kizárólag a két vármegye feladata.

Békésmegye belenyugodott a döntésbe, de nem Bihar. A bihari alispán tiltakozását fejezte ki a remetei hidnak újból való építése ellen, s legrosszabb esetben is a hid jelenlegi helyén egy egyjártu fahid építéséhez való hozzájárulását helyezi kilátásba.

A bihari alispán e tiltakozására vonatkozólag tegnapelőtt érkezett le Békésmegye alispánjához a kereskedelmi miniszter leirata. A miniszter — a leirat szerint — érdemileg nem

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testület, megszűnteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, Influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárban. — Ára évenként 4.— korona.

dönt addig az ügyben, amíg nem látja tisztázottnak azt a kérdést, hogy a vármegye közönsége képes-e a hidépítés költségeiből köz. uti alapját terhelő részének fedezésére. E kérdésnek megállapítására a kereskedelmi miniszter Dénes Sándor miniszteri segédtitkár, *Petracsék* Ferenc miniszteri főtanácsost és *Havasi* Artur miniszteri számtanácsost küldte ki Gyulára.

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, — kiknek előfizetésük lejárt, — sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lap további küldése akadályba ne ütközzék.

*** A megyei tisztviselők lakbér-ügye.** Az általános lakbér-rendezés keretében a megyei tisztviselők lakbérért csak a hivatalos értesülésekből kaptak információkat a tisztviselők, ezek közül is csak azok, akiknek véletlenül került kezükbe az értesítés. Ez ideig a megyei tisztviselők legnagyobb része nem birt biztos tudomással arról, hogy az állami tisztviselők lakbér-rendezésével az ő lakbér-ügyük is rendezés alatt áll. Eme kétséget tegnap maga a belügyminiszter oszlatta el tegnap egy leiratával, melyet az alispánhoz intézett. E leiratában tudatja a belügyminiszter, hogy az állami tisztviselők lakbér-rendezésével egyidejűleg a megyei tisztviselők lakbérét rendezni fogja. A törvények értelmében pedig az állami tisztviselők már a folyó év negyedik negyedéről megkapják a lakbértöbbletet, tehát a megyei tisztviselők is számíthatnak erre. A miniszter rendeletében hangoztatja, hogy nem akarja, miszerint a megyei tisztviselők lakbérüket késedelmesen kapják meg, azért elrendeli, hogy az alispán írja össze minden tisztviselőnek jelenlegi lakbérét s majd a rendezés alkalmával ehhez csatoltan fogja utalványozni a többletet is. A kiutalás pedig rövid időn belül meg fog történni s erre való tekintettel az alispánnak kötelessége lesz a kimutatást záros határidőn belül felterjeszteni. A miniszter eme rendelete az egész megyei tisztviselői körben általános örömet keltett, mert most már egész biztos, hogy a lakbérjavítás az év folyamán folyósítva lesz.

*** Áthelyezés.** Az igazságügyi miniszter *Kovács* Gyula magyarszékei és *Mekky* Dénes nagyvárad városi járásbírói irnokokat kölcsönösen áthelyezte.

*** Az inzultált végrehajtó.** Feldstrick Kálmán a Rákóczi-ut Moskovits-palotában levő könyvkötő üzletében tegnapelőtt megjelent Poszterik János városi végrehajtó, hogy a b.-ujfalui jár. hitközség javára 16 korona kultuszadó hátralékot behajtson, illetve foglaljon. Feldstrick éktelen lármával támadt a végrehajtóra s ennek hivatalos írásait kidobta az ajtó elé s a foglalást nem engedte megtartani. Feldstrick ellen a rendőrség folyamatra tette az eljárást.

*** A londoni kamara elnöke Nagyváradon.** Sir Thomas *Barkley*, a londoni kereskedelmi kamara elnöke ma délben Nagyváradra érkezik. Az előkelő vendég a Kolozsvár felől érkező gyorsvonattal jön Nagyváradra s itt időzésének igen jelentős okai vannak. Az előkelő idegen figyelmét — ki Londonban egyik elismert vezére a kereskedelmi és közgazdasági életnek — *Kossuth* Ferenc kereskedelmi mi-

niszter és államtitkára, *Szterényi* József hívták föl Magyarországra. A londoni elnök azért időzik köztünk, hogy a városok közgazdasági és gyári életét tanulmányozza s tapasztalatai útján felhívja az angol tőke érdeklődését Magyarország gyári életének szükségletei iránt. Az előkelő vendég társaságában lesznek dr. *Hoór* Tempis Mór műegyetemi tanár, gróf *Korniss* Károly és *Steller* Antal fővárosi főmérnök. A társaság tegnap Kolozsvárott időzve megtekintette az ottani vízműveket. A londoni elnöknek az a célja, hogy az ország vízirejének kihasználása s erőközpontok létesítése érdekében széleskörű mozgalmat indítson. Sir Thomas *Barkley* Nagyváradra érkezése és itt időzése szorosán összetűg gróf *Korniss* Károlynak már ismert ajánlatával. Korniss gróf néhány héttel ezelőtt ajánlatot terjesztett be Nagyvárad városához, melyben egy a Jádvolgyében felállítandó vízmű hajtó-energiáját igen előnyös feltételek mellett hajlandó a városi villanytelep, továbbá a nagyvárad malmok és gyárak üzemének rendelkezésére bocsátani. Az esetre, ha a villanytelep és a nagyvárad gyárak a gőzfejlesztés helyett a vízierőt használják fel üzemükben, az e révén kimutatható haszon már az első évben mintegy 100.000 koronára rug, ennyi megtakarítást lehet ugyanis elérni a víz hajtóenergiájának felhasználásával. Az érkező társaság Nagyvárad város vendége lesz. Este a Pannonia-szálló éttermében vacsora lesz, melyre szívesen látják mindazokat, kiket az ügy közelebről érdekel. Az összejövétel a fehér asztal mellett egyszerű és minden feleségtől mentes lesz. A londoni vendégnek az az óhaja, hogy Nagyvárad kereskedelmi és gyári életének tagjaival pár órát együtt tölthessen s velük megismerkedve, az ország viszonyairól hasznos tapasztalatokat szerezzen.

*** Fényes esküvő.** Pilismaróthy *Bosóky* Gyula vezérkari magyar királyi honvédelmihadnagy háttőn esküdött, örök hűséget *Mártonffy* Gabriellának, *Mártonffy* Gyula szakáli földbirtokos leányának Szakálban. Az esketési szertartást *Karsch* Lollion nagyvárad kanonok, *Nyáry* Ignác furtai plébános segédlete mellett végezte, mely után szükkörű fényes ebéd volt, amelyen Biharvármegye előkelőségei közül is számosan vettek részt. A fiatal pár nászutra — Sziciliába utazott.

*** Az állatorvos panasza.** *Alexander* Alajos városi állatorvos távozása óta utódja: *Frigyes* Izsó v. állatorvos bizott meg a sertéshus vizsgálattal. *Frigyes* Izsó, kinek ezen működésért külön 1000 koronát fizet a város évente, legutóbb bejelentette, hogy e nembeli teendőit lelkiismeretesen nem képes ellátni, mivel a város minden részén szétszórtan levő hentések különböző időben ölnek sertést s ő nem képes a sertéseket vágás előtt és vágás után megvizsgálni, mert egy ember ennyifelé egyszerre nem járhat el. Ezért inkább kész lemondani a külön díjazásról, de megbízásától visszalép. A jelentést a rendőrfőkapitány kiadta *Székely* Áron városi m. kir. állatorvosnak, aki azt javasolta, hogy meg kell szüntetni a városzerte divó ama közegészségellenes állapotot, hogy közfogyasztásra szánt sertéseket házilag, otthon vágják le s jóformán minden ellenőrzés nélkül hozzák forgalomba ezen állatok husát. E helyett — addig is, míg a körülbelül egymillió kiadással tervezett nagy sertésvágóhid felépül — a jelenlegi kövágóhid 5. és 6. számú marhaistállóját kellene sertésvágó-

hidnak berendezni, ami csekély költséggel keresztül is vihető. Miután a v. t. orvosok egyértelműleg azt jelentették, hogy a sertésvágásokra használt magánhelyiségek városzerte a legmizérábilisabb állapotban vannak s legfőbb ideje ezen állapotok gyökeres megszüntetésének, a főkapitány sürgős javaslatot tett a tanácshoz, a vágóhídi két istállónak sertésvágóhiddá leendő átalakítása s egyúttal annak kimondása iránt is, hogy közfogyasztásra szánt állatok (szarvasmarha, bivaly, borjú, sertés, juh és kecske) csakis a kövágóhídon vágathatók le.

*** A megyei napidijasok fizetés- és lakbérrendezése.** A vármegyei napidijas irnokok kérelemmel járultak a törvényhatósághoz, hogy szavazzanak meg részükre 160 korona évi lakbért. A törvényhatóság méltányosnak találta a kérelmet, mivel azonban nem rendelkezik megfelelő pénzüsszeggel az ügyet a belügyminiszterhez terjesztették fel, hogy a belügyi tárca terhére utalványozza ezeket az összegeket. A belügyminiszter tegnap értesítette az alispánt, hogy a kérelmet nem teljesítheti, mert erre a célra nincs fedezete. Ugyancsak a tegnapi nap folyamán érkezett le egy másik belügyminiszteri rendelet is, melyben arról értesíti az alispánt, hogy a megyei napidijasok fizetésrendezése szönyegen van. A rendezéshez szükséges kimutatásokat kívánja most a miniszter. Így kilátás van arra, hogy a legrosszabbul dotált napidijas irnokok helyzetében némi javulás fog beállani.

*** Általános havazás a megyében.** Tegnap reggelre nemcsak a nagyváradiak ébredtek arra a kellemetlen felfedezésre, hogy egyszerre belepottyantunk a télbe, hanem — országzerte nagy havazások voltak. Belényesi tudósítónk jelentése szerint ott kisebb megszakításokkal egész nap esett a hó. A délelőtti hó elolvadt teljesen, csak a hegyeken maradt meg. Délután azonban az idő igen hidegre fordult s az ereszek szélén vastag jégcsapokká fagyott az olvadó hó vize. Az egész járásban nagy havazások voltak s a hideg folyton nő. Az élesdi járásban tegnap reggelre egészen hó alatt volt a vidék. A hegyeket vastagon fedi a hó, a községekben azonban elolvadt. A szalárdi járásban szintén nagy havazások voltak. Ott, ahol hófúvás nem volt, a föld hét centiméternyire van hóval fedve. A szüretelés mindenütt fennakadt. A gazdák tapasztaltabb része emiatt nincs megijedve, mert nézetük szerint a hó nem árt a szőlőnek. Beéli tudósítónk jelentése szintén nagy havazásról ad hírt. Ott a levegő annyira lehűlt a délutáni órákban, hogy a vízen vékony jégkéreg képződött. A közeli hegyeket mindenütt hó fedi.

*** A gőzgépközelők és kazánfűtők n.-várad vizsgálo bizottsága ezuton hozza az érdekeltek tudomására, hogy a legközelebbi vizsga tétel folyó év október hó 25-én a Moskovits Adolf s líai tulajdonát képező *Adria* műgőzmalomban fog megtartani. A vizsga reggel fél 9 órakor veendi kezdetét. Felhivatnak mindazok kik ezen vizsgán résztvenni óhajtanak, hogy az — ez iránybani kérelmeket fenti napig a nagyvárad m. kir. körületi iparfelügyelőséghez — *Lukács* György-utca 13. sz. — adják be, esetleg azok a vizsgatétel napján a bizottságnál is előterjeszthetők. A kérvényhez csatolandó, keresetlevél vagy munkakönyv, egy évnél nem régebbi keletű erkölcsi bizonyítvány is hatóságilag igazolt, géptulajdonos vagy annak megbízottja által kiállított, leghlább is hat havi gyakorlatot igazoló bizonyítvány. *Posszonyi* László a vizsgálo bizottság elnöke.**

* **A hagyaték miatt.** Tegnapelőtt reggel Szabó Kosztáné fenesi lakos Belényesben járt az egyik ügyvédnél, hogy férje hagyatéki ügyét rendezze. Ügyét végezvén hazafelé igyekezett, amikor találkozott leányával és vejével, akik tőle 2 korona és 40 fillért kértek. Szabóné teljesítette a kérelmet, mire gyermekei magára hagyták s tovább folytatta útját. A vő és leánya a kapott pénzzel egy kocsmába tértek, ahol míg a pénzből tartott pálinkáztak. A pálinkázás után Szabóné lakására mentek, ahol Szabónét ütlegetni kezdték. A két elvetemedett teremtes ellen Szabóné nem tudott védekezni s csak segítségért kiáltott. A segítségért való kiáltozást a községi bíró és egy esküdt hallották meg, akik az asszonyt megmentették az agyonveréstől. A két ember megjelenésekor Szabóné már eszméletlenül feküdt a földön. A sok rugdalás és ütlegetés következtében Szabóné igen súlyos sérüléseket szenvedett, úgy annyira, hogy be kellett szállítani a belényesi kórházba. A két veszedelmes teremtes ellen megindították az eljárást, melynek során azt vallották, hogy azért követték el a brutalitásokat, mert Szabóné férjének hagyatéki ügyét akarja rendezni.

* **Tömeges sertés lopás.** Tegnap reggel virradóra kellemetlen meglepetés érte a beéli püspökségi uradalmat. Ugyanis eddig ismeretlen tettesek a sertésből 19 hizót hajtottak el. Az elég nagyarányú lopásról a csendőrségnek tettesek jelentést, mely széles körű nyomozást indított a tettesek kézrekerítése végett.

* **Leforrázott házastársak.** Lőrincz István napszámos Veres Balázs u. 6. sz. a lakásán tegnapelőtt délután összeveszett a nála albérletben lakó Daróczi Sándorral s ennek párjával Kerekes Ágnessel. A feldühödött ember felkapta a tüzhelyen rotyogó levest s az áldott állapotban levő Kerekes Ágneszt s az ennek segítségére siető Daróczit leforrázta. Daróczit azonfelül úgy elverte, hogy mentők vitték be, párjával együtt az izr. kórházba. Lőrincz zár alá került.

* **A Náci bácsi mozija.** Szenzációs új műsor. A nemrég történt óriási Pécskai vasuti szerencsétlenség látható a »Nemzeti« étteremben; tehát senkise mulassza el ezt a gyönyörű képet megnézni, mert csak pár napig látható. Ezenkívül szebbnél szebb válogatott új műsor kerül a hatalmas vetítőre. Szabad bemenet. — Belépti díj nincs. *Szenzációs új műsor!*

Legújabb őszi kalapok és férfi divat újdonságok megérkeztek ROTH M. UTODÁNÁL

* **Magyar daltársulat a korona kávéházban.** A nagy zsidóünnepnap megszüntével azaz hétfőn és minden este egy jól szervezett férfi- és nőtagokból álló daltársulat tartja előadásait. Naponta változatos műsor. Egész éjjel nyitva. Kezdeté este 9 és fél órakor. Belépti díj nincs. Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel Klein Lajos, kávéház.

* **Borsalino őszi kalap újdonságai Reichard áruházába megérkeztek.**

Amikor kétszer szüreteltek egy évben.

A mostani korai havazás meglepett mindenkit s szelében hangoztatják, hogy eltekintve a két év előtt szeptember végén beállott, de még az nap elolvadt havazástól, nem emlékezik még az a bizonyos legöregebb ember se hasonló esetre. Lehetséges, hogy nem emlékezik senki, azonban tény, hogy már volt hasonló eset.

A korai tél leginkább a szőlős gazdákat

rémítette meg, pedig nincs mitől aggódniok. Példa erre egy multszázadbeli eset, mely a gazdák aggodalmait ha nem oszlatja el, de legalább csökkentheti.

Az eset a következő:

Régen a mult század elején történt, hogy a tokaji hegyen a szőlősgazdák későre halasztották a szüretelést, hogy a szőlő minél jobban megérhessen. Ebbeli számításukat talán nagyon is messzire tolták ki, mert tél apó anélkül, hogy tekintettel lett volna a még be szüreteletlen szőlőkre bizony megrázta szakálát. Hullott a hó még pedig oly bőségesen, hogy a szőlő fürtökön több ujjnyira állott a puha fehér takaró.

A gazdák reménykedtek, hogy majd jön még szép idő s elolvad a hó, de bizony a szép idő nagyon késett. Az első hó úgy maradt a hogy leesett, sőt még újabb havazás is jött. A nap pedig ki sűtött, ámde már késő volt. Gyenge melege nem tudott megbirkózni a hideggel, mely csonttá fagyasztotta a havat.

A gazdák szomoruan nézegették az ő szőlőjüket, melyek megrakva terméssel várták a szüretelőket, de hiába nézték. Így telt el december, sőt január is. Februárban aztán alább hagyott a hideg és olvadni kezdett a hó, lassanként jött a tavasz.

A gazdák, akik szőlőiket teljesen tönkrementnek, összefagyottnak gondoltak, most már busan mentek ki a szőlőbe. Ez a bus hangulatuk azonban csak éppen addig tartott, míg a szőlőkig értek. Ott ugyanis a legnagyobb meglepetés várt rájuk. A tőkéken mind érintetlenül, épen állottak a szőlők és még mindig várták a mosolygó szemek a szüretelőket.

A szőlőtulajdonosok serényen hozzáfogtak február elején a szüreteléshez. A bor minősége jóval meghaladta az őszi szüretést. Őszel szüreteltek másodszer.

Igy szüreteltek egy évben kétszer egy tőkéről. Tehát nem kell megijedni a hótól, nem pusztítja az el a termést, legfeljebb — kétszer fognak szüretelni jövőre.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Kék egér (premier.)
Csütörtök: Kék egér.
Péntek: Kék egér.
Szombat: Varázskeringő.
Vasárnap délután: Császár katonái.
este: Királyfogás.

* **A »Kék egér« premiérje.** Ma mutatják be Engel és Hors bohózatát, a mult szezon francia bohózat-irodalmának egyik darabját. »A kék egér« külföldi nagy színpadokon át a nyáron került Budapestre. Krecsányi társulata vendégszerepelt vele a Magyar Színházban. A darab bemutatójára Erdélyi Miklós igazgató a legnagyobb ambícióval készült. Ő maga rendezte a darabot s ez már biztosítja a darab külső sikerét. A legmodernebb izléssel beállított színpadon kétszeresen fog érvényesülni a darab. A bohózat fő szerepei a társulat egész vigjátéki ensemblejét foglalkoztatja. A darab vezető női szerepét E. Kovács Mariska játssza. Rajta kívül Hevesi Mariska és Tóthné jut kiváló szerephez a bohózatban. A férfi-szerepeket Tóth Elek, Krasznai, Sik, Beregi és Szarvasi játsszák. Színházi körökben a legnagyobb várakozással néznek a mai bemutató elé. A

»Kék egér« háromszor kerül egymásután előadásra.

TÁVIRATOK.

A trónörökös a német szövetségről.

Bécs, okt. 20. Ferenc Ferdinánd trónörökös egy beszélgetés alkalmával igen érdekes nyilatkozatot tett a német szövetségről. Azt mondta többek között a trónörökös, hogy míg Németország olyan loyálisan viselkedik, mint eddig tette, addig megmarad a szövetség a két hatalom között, azonban mihelyest ettől eltér Németország, a szövetség felbomlik s azt Oroszországgal kötik meg. A trónörökösnek eme nyilatkozatát hír szerint meg fogják cáfolni.

A prágai németellenes zavargások.

Prága, okt. 20. A cseh képviselők szövetsége elhatározta, hogy a cseh néphez felhívást intéz, amelyben a népet nyugalomra inti és felszólítja, hogy hagyjon abba minden további tüntetést, mert ez csak a cseh képviselők pozícióját nehezítené meg a kormányval szemben.

Vérengzés a vasuton.

Nagykanizsa, október 20. Az adai vásárról vasárnap délután hat lócsiszár utazott Szeged felé. A vásári nyereség megosztásában Nagykanizsa közelében összeveszték, amiből kifolyólag Gibic János zombori lakos bottal fejbevágta és Brankó szintén zombori lakos bicskával halántékon szurta Kovács Katona Sándor foktői lakost. A tettesek félvén a büntetéstől, meghúzták a vonat vészfékét és midőn az sebességét lassította, megugrottak. A súlyosan sebesültet a nagykanizsai kórházba szállították. A tetteseket a rendőrség nyomozza.

IRODALOM.

Az **Örökimádás** című folyóirat szerkesztő Makay Lajos, októberi 9—10. füzeté a következő tartalommal jelent meg: Örökimádás temploma. Ssepessy László. Memoriae. Dr. Glattfelder Gyula. A Központi Oltáregyesület. Mária Reparatrix. Az Örökimádás zárda. Az Örökimádás-templom művészete. Az Örökimádás-templom felszentelése. Az ünnepségek. Erzsébet királyné emlékezete. Epilogus. E folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 75.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Matiné. Tibor Ernő festőművész által rendezett képműállítás keretében ma délután 5 órakor matiné lesz, mely szép sikernek néz elébe. A műsor a következő: *Fehérszék* Gyula tartja a prologót, *Manajlovics* Sándor értekezik az impresionizmusról, *Emőd* Tamás verseiből olvas fel, *Raffay* Irma urhölgy pedig zongorázni fog.

SPORT.

Záró lövészet a lövészegyletben.

A nagyváradai polgári lövészegylet 1908. október 18-án vasárnap tartotta ez évben záró lövészetét tekeversenyyel. A lövészet után este 8 órakor a lövész egylet tagjai a Pannónia külföldön termében társasvacsorára gyűltek egybe és a lövészegylet serlege mellett több toaszt hangzott el és a társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt.

A lövészetnél 37 darab értékes nyereségy tárgy lett kiosztva a győztes lövészek között. Díjakat nyertek:

I. Mely lövészetnél. 1-ső díjat Rimler Károly, 2-ikat Török László, 3-ikat Rimler Károly, 4-iket Kálmán Sándor, 5-iket Kálmán Sándor, 6., 7. és 8-ikat Knauer Károly, 9. és 10-iket Mezey Mihály, 11-iket Székely Sándor, 12-iket Mezey Mihály, 13. és 14-iket Török László, 15-iket Székely Sándor, 16-ikat Mezey Mihály.

II. Köregegyeknél. 1-ső díjat Mezey Mihály, 2-ikat Török László, 3-ikat Kálmán Sándor, 4-iket Mezey Mihály, 5-iket Knauer Károly, 6-ikat Rimler Károly, 7-iket dr Vas Ödön, 8-ikat Kelen Béla.

III. Körlovás versenyenél. 1-ső díjat Török László, 2-ikat Rimler Károly, 3-ikat Knauer Károly, 4-iket Török László, 5-iket Mezey Mihály, 6-ikat Kálmán Sándor.

Tekeversenyen. 1., 2., 3. és 5-ik díjat Jelinek Géza, 4-iket Salamon Béla, 6-ikat Weiserschütz János.

Az augusztus és szeptember havi lövészetekről a díjak egyidejűleg lettek kiosztva. Díjakat nyertek:

Mely lövésze. 1-ső díjat Török László, 2-ikat dr Vas Ödön, 3-ikat Mezey Mihály.

Körlovásokra. 1-ső díjat Mezey Mihály, 2-ikat Török László.

Igazságszolgáltatás.

Esküdtársi tárgyalás. A nagyváradai törvényszék esküdtársi tárgyalása tegnap ismét folytatja tárgyalását abban az érdekes bűnpörben, mely Zsige Vaszali ellen, gyilkossági kísérlet miatt folyik. Tegnap ismét több tanút hallgattak ki, kik valamennyien a vádlott ellen vallottak. A tárgyalást ma folytatják.

Kardosák bankja. A törvényszék tegnap délután befejezte a könyvszakértők kihallgatását, amelynek eredménye két homlokegyenest ellentétes szakvélemény. A védők a szakértővéleményekre való tekintettel a tárgyalás elnapolását és a vizsgálat kiegészítését indítványozták, a mit a bíróság határozatában elutasított. Minthogy ezzel a bizonyítási eljárás véget ért, megkezdődtek a perbeszédék. Először dr. Nagy Béla ügyész mondott az egész bűnügyet felőlelő, teljes készütségre valló vádbeszédet. Délben a védőkre került a sor.

REGÉNYCSARNOK.

A P É N Z.

Irtá: C. V.

(Folytatás.)

34.

— Hány nyakot szeltem le s hány fület?

— A megrepedt pohárfülek száma nem csekély s a leszelt palackoké óriási . . .

A kortes oldalzsebébe nyult, elővette zsufolt tárcáját s egy tiz forintost Icig homlokára ragasztott; e közben egy más tiz forintos bankjegyet összesodorván azzal pipára gyújtott.

A bankjegynek csak egyik vége perzselődött volt el, átnyujtá Icignek.

— Ezt tartsd meg, — mond, — azon palackok fejében, melyeket gondolatban fokosommal hatodhét mértföldnyire tördöstem, mi közben pipára gyújték!

A hetyke dicsekvés s nagyzás Nagy Csörögi Török Lehel véreben volt; a palackok száma, mit életében eddig már hasznavehetlenné tett, legio, de soha kárt egy nem okozott, hogy busásan meg ne térítette volna; mint kortes megszokta volt, hogy mások zsebéből mértéktelenül költsön s e szokást követte akkor is, midőn saját zsebére költött.

Egy alkalommal későn éjjel egy csárdába érkezik, az egész csárdában csak ő egy maga a vendég.

— Nos, van-e, mit fogyasztani? — kérdé.

— Tanyámon minden van — felelt félvállról a csapláros.

— Ez esetben kérek ötszáz pohár tojásos puncsot! — jegyzé meg Csörögi, ledobván az asztalra széles, zsufolt tárcáját.

Csakhamar kiderült, hogy a tyukok annyi tojást nem tojtak, amennyi szükségeltetett volna.

Hogy pedig Csörögi Török Lehelnek honnan volt s mindig bőszesen pénze, erről részletesen más alkalommal szólunk s mellékesen csak azt jegyezzük meg, hogy Csöröginek voltak oly keresetforrásai, melyekről a világ mitsem tudott s melyek titokzatos s rettentő természetűek.

Egyébiránt birt mindazon sajátságokkal, melyek a kortesnek született embert jellemzik. Pajzán jó kedvéből soha ki nem fogyott, eredeti ötleteivel mindig meg tudta nevetetni a társaságot s még a természetileg komolyakat is derűltsegre hangolni. Vidor jó kedve elentállhatlan befolyást gyakorolt, megmozdított minden követ, mint a zuhatag, mely hatalmas árjaival sodor. Ha ez az ember a temetőben ültette volna fel sátorfáját, a temető elveszti bánatos jellegét s a szomorú fűz lehajló ága úgy tűnik föl képzeletünkben, mint ha ő tréfái élvezetében kimerülve a síromokra azért támaszkodnék, hogy nevetésben el ne dőljön.

— Bizony, nem tudom, mi tévő leszek, — mond Csörögi Icignek, — ha csak bőjti pojád körül táncoltathatom pajzán vig kedvem korusát s ha mielőbb nem hozol valakit, kinek buját borba fojtsam! Ki az, a kit meg kell nevetetni?! Rajtad már nem fog a tréfa, előnyös ötleted egyes után a zérus s mulattató dupla krétád zárszámadása az, a mitől mások sírnak . . . Ki busul e helységben, hogy buját eltemessem?!

— Van egy, — jegyzé meg Icig rejtélyes mosolylyal, — szűzies szép, mint a lilium s oly bánatos, mint a ciprus ága. Ha nagyuram ennek a kis leánynak buját elmetszi, mint azt előbb a palackokkal tette, akkor én is azt mondom, hogy ügyes ember.

— Jerünk háztűz-nézni! kiált föl mohón a kortes.

— Komolyan beszél?

— Csak egy komoly szándékom van s ez: a házasság.

Icig gondolkozóba merült s néhány perc múlva jelentékenyen mondá:

— Mielőbb elmehetünk háztűz-nézni — de még nem jött el az ideje.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, okt. 20.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96

Zab májusra	—	—	—
Zab okt.	—	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	—	6.85
Tengeri jul.	—	—	6.69

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, okt. 20.

Oszták hitelrészvény	—	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Oszták m. államvasuti részv.	—	—	692.25
Közuti vasut	—	—	552.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. okt. 20.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	94.50
Magyar nyereségy sorsjegy kölcsön	—	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	145.—
Oszták járadék papírban	—	—	97.25
Oszták járadék ezüstben	—	—	99.—
Oszták járadék aranyban	—	—	116.50
Oszták korona járadék	—	—	97.50
1860. oszt. államsorsjegyek	—	—	150.25
Oszták magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar bitelbank-részvény	—	—	748.—
Oszták hitelbank-részvény	—	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	—	689.50
London vista	—	—	240.—
Páris vista	—	—	95.50
20 márkás aröny	—	—	23.51

A baromfitenyésztésből miképp lehet állandó és nagy jövedelmet biztosítani?

A legutóbbi években rohamosan emelkedett nemcsak hazánkban, de a külföldön is a hus ára. Természetes következménye lett ennek az, hogy a közönség a baromfi- és tojásfogyasztást óriási mérvben fokozta s így a baromfi és a tojás ára is lényegesen emelkedett. Kétségtelenül bebizonyított pedig az, hogy a legolcsóbban állítható elő a baromfi és tojás, csak tudni kell annak módját, mert ismeretes dolog az, hogy nem minden baromfi való hus- vagy tojástermelésre s nem minden vidéken lehet az egyik, vagy másik tenyésztési ágazat kellő fellendítésére nagyon jó eszközünk van s ez a Hreblay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő baromfitenyésztő szerkesztésével hetenként megjelenő »Baromfitenyésztés« című szaklap, mely immár újévtől kezdve a 7-ik évfolyamba fog lépni. Ezen képes heti szaklapot a szerkesztőség (Kolozsvár) mindenkinek, aki levelező-lapon oda fordul, 3 héten át ingyen és bérmentve küld mutatoul, mert a szerkesztő azt akarja, hogy e házagpótló lapot minden tenyésztő megismerje s abból állandó és nagy haszna legyen. A »Baromfitenyésztés« felőlelő és a legteljesebben tárgyalja a gazdasági és sport-baromfi, éneklő- és diszmadár, galamb és házi-nyulattenyésztési és értékesítési kérdéseket. Földbirtokosok, bérlők, gazdasztek, kisgazdák, iparosok és magánzók egyaránt haszonnal és élvezettel olvashatják a »Baromfitenyésztés«-t, a magyar baromfitenyésztési ügy igaz barátját. Előfizetési ára: egy évre 10 kor., félévre 5 kor. Előfizetési pénzek e cím alatt: »Baromfitenyésztés« szerkesztősége Kolozsvár küldendők.

A szerkesztőségi felelős
Dr. VUOSKIOS GYULA.

Vizsgázott fűtő

1000 korona évi fizetéssel felvételik, műhelyi munkákhoz is értő pályázó előnyben részesül. Jelentkezni lehet szóval vagy írásban, alanti cím Vártér 1. szám alatti irodájában.

Nagyvárad város villamos műve.

!!! Idei akác méz !!!

NAPONTA friss tea-vaj ::

NAPONTA frissen pörkölt kávék

NAPONTA legizletesebb francia faj

csemegaszóló szótküldés.

BORNYOMÓ ZSÁKOK,

ÜRMÓSÁGYHOZ szükséges anyagok. Némkülönb tiszta és friss fűszerárak a legelőnyösebben beszerezhetők

MEZEY JÁNOS és TÁRSA

fűszer és csemege üzletben Szent László-tér nagyvárad takarékpénztári épület. Telefon 249.

! Friss töltésű ásványvizek. !

Közgazdasági Bank Részvénytársaság Nagyváradon.

Belépési felhívás.

A Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Teleky-utca 10) üzlet helyiségében **1 koronás** szövetkezetet alakít.

»Közgazdasági Koronás Takarékek és Hítel szövetkezet« címmel, október hó 1-től kezdődő 3 évi időtartamra.

A beiratások üzletrészenként 20 fillér beiratási díj lefizetése mellett a Közgazdasági Bank részvénytársaság (Teleky-u. 10) üzlethelyiségében és a körözött aláírási ivenek eszközölhetők.

A heti egykoronás üzletrészek beszédét minden helybeli szövetkezeti-taglakására küldött óvadékkal bíró pénzbeszedő, szolgálja eszközli. A vidéki szövetkezeti tagok befizetéseket a postatakarék pénztári útján portó mentesen teljesíthetik,

Közgazdasági Bank R.-T.

Belépési felhívás.

A nagyvárad hitelbank takarékek és segély szövetkezet **7-ik évtársulatába.**

A nagyvárad hitelbank takarékek és segély szövetkezet 1908 január 1-én

uj 7-ik évtársulatát kezdi meg.

Ezen szövetkezet célja, hogy tagjait apróbb betétek által a tőke takarításra buzdítsa, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt

Tagja lehet a szövetkezetnek bárki ki magát három éven keresztül hetenkint legalább 20 fillér befizetésre kötelezi.

Minden tagnak joga van befizetésének 4—5 részét minden kezes nélkül kölcsön képen felvenni, mely kölcsönrel a legméltányosabb kamat lesz felszámítva.

Beiratás díj címén minden üzletrész után 10 fillér fizetendő. A könyvecskét már az első heti betét és beiratási díj befizetése után kiadjuk. Vidéki tagok a heti befizetéseket postán, (cheque) lapok útján teljesíthetik.

Befizetések bármely hétköznap d. e. 9—12-ig d. u. 3—5-ig teljesíthetők.

A nagyvárad hitelbank takarékek és segély szövetkezet igazgatósága.

Okleveles tanítónő ajánkozik nevelőnőnek helyben vagy vidékre. Esetleg elvállal órákat az elemi és polgári iskola tantárgyaiból, valamint a **zongora** és **hegedű** tanításból. Cím: „Okleveles tanítónő“ Nagyvárad, Uri-utca 47. szám.

Az őszi ujdonságok már megérkeztek!!

Férfi kalapok, ingek, nyakkendők, és zsebkendők különlegességek, női berliner, gyapju és selyem kendők, és escharpok. — Schroll féle sítók és vásznak paplanok mesés olcsó árakban! Szabó kellékek, bélések árak!

Kézimunkák és minden hozzávalók !! FELTŰNŐ OLCSÓ ARAK !!

KLEPFER ALBERT

— FÉRFI ÉS NŐI DIVATÁRUÁZÁBAN. —

Nagyvárad, Teleky-utca 28 szám.

:: TELEFON 703. ::

MOSKOVITS FARKAS és Társa

— czipő és csizmagyár. — Cs. és kir. közshadsereg szerződéses szállítók.

Nagyvárad.

Fióközetek:

Nagyvárad, Rákóczi ut Bazár épület.
Kizárólag finom különlegességek.

Nagyvárad, Kossuth-utca Gyár épület.
Finom és közönséges lábbelik.

Budapest, Rákóczi-ut 64. Budapest,
Andrássy-ut 17. Pécs, Király-utca 7
Petrozsény, Főter. Sarajevo Rudolf u. 10.

Eredeti Gyári szabott árak!!!

K É S Z I T :

Mindennemű vasszerkezeteket, vashidakat, vasszerkezetű víztornyokat, víztartályokat, — csigalépcsőzetet, tüvegterőket, vasablakokat, modern vasrácszatokat, különleges takaréktűzhelyeket.

Géperőre berendezett vasszerkezet, épület, műlakatos, sajtoló és csavargyártó telep

HRAZDIL EMIL Nagyvárad, Rózsa-u. = Saját-ház. =

Mindennemű lakatos árakban nagy raktár. Vidéki szállításokra berendezkedve. — Tanulók felvétetnek.

K É S Z I T :

M. kir. szab. ablak szellőztetőt, szab. önműködő ajtócsukót. Padlásvilágító és szellőztetőket. Fa és acélredőnyöket napellenzőket, vas és réz portálékat, mindennemű lakatos árak gyártója.

Gőzmosóda vegytisztítógyár

— Nagyvárad, Gilányi-utca. —

Mos, vasal s vegyileg tisztít

Mindennemű fehéreműek mosását a legnagyobb pontossággal eszközöljük. — A vegyi tisztítóknban női és férfi-ruhák, blousok, függönyök, szőnyegek a legszakoszerűbben lesznek elkészítve.

A ruhák el- és hazaszállítását saját kocsijainkkal eszközöljük.

Vidéki és városi telefon szám 398.

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK- PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszében) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszhető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 $\frac{1}{2}$, 32, 35, 40, 41, 44 $\frac{1}{2}$, 50 évi törlesztésre.

Kölcsonkérvényeket elfogad: BREITENSTEIN és FRIEDLÄNDER Teleky-utca 40. sz. ki egy-szersmind bővebb felvilágosítást is nyújt.

170

Tűzifát

legolcsóbb napi árakon házakhoz
:: szállítanak ::

Weiszberger és Társa
tűzifa kereskedők.

Megrendelő iroda: **Stein Lajos**
Nagyvárad, Fő-utca Nyiri ház

Fatelepe: Várad-Velence. — Telefon: 688.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa **darabja 5 kor.** 60 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa darabja 72 fillér,
tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű *izzólámpa különlegességek*, fényképek és z-lámpák, ugyancsak 5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön e célra épített nagy

csille-raktrunkat
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk
villamos motorokat

1. léőrőtől 12 léőrőlq minen nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Globin

a legjobb és legfinomabb

Czipó tisztítószer

Egyedüli gyáros-Fritz Schulz jun. részv. társ. Lipcse és Eger.

➔ Megérkeztek az összes őszi és téli újdonságok ➔

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházába,

minden cikkben, őszi és téli modell-felöltők, angol és skót kosztüm-szövetek, blouse-selymek, szörme-collior blouseok és szoknyák igen nagy választékban és rendkívül jutányos árban árusítatnak.

== A lelegegánsabb és legjobb kivitelű ==

angol kosztümök, francia ruhák, őszi és téli

peluche és szörme felöltők, ez évben ismét megnagyobbított saját mütermeimben szintén rendkívül jutányos árban vállaltatnak el. Müvezető főszabász: BÖHM. J. ur, az ÁRVAY JÁNOS és TSA budapesti cs. és kir. udvari szállító cég volt főszabásza.

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-tér.